

Английско-български терминологичен речник за професионалисти, работещи с деца и семейства в риск

Настоящият речник е създаден в рамките на проект “U.P.G.R.A.D.E – Обединени професионалисти за създаване на обучителни ресурси за обучители за възрастни”, изпълняван от СПСПД ФИЦЕ-България, с финансовата подкрепа на Програма “Еразъм +” на ЕК.

Целта на проекта е повишаване на капацитета на ФИЦЕ-България за предоставяне на висококачествени обучения за възрастни, работещи в сферата на грижа за травмирани деца и младежи.
Подцели на проекта:

1. Повишаване на ключовите компетенции на обучителния персонал ФИЦЕ-България, с цел подобряване качеството на преподаването и ученето, така че то да отговори по-добре на потребностите на специалистите в социалната и образователната сфера.
2. Подобряване на чуждоезиковите компетентности на персонала на организацията.
3. Постигане на по-висока степен на интернационализация за ФИЦЕ-България, посредством повишаване на нейната привлекателност и международно измерение като обучителна организация за възрастни.

ENGLISH	БЪЛГАРСКИ
A	
abuse	насилие
abandonment	родителско изоставяне(изоставяне на произволно място, за разлика от “relinquishment” - оставяне в социална услуга/ специализирана институция)
adoption	осиновяване
alternative care	алтернативна грижа за деца
assessment	оценяване
attachment	привързаност
attachment theory	теория на привързаността (Дж. Боулби)
adolescence	юношество
adolescent	юноша, младеж
adult	възрастен човек
adulthood	зрялост; зряла възраст
B	
behavior	поведение
behavior/behavioral problem	поведенчески проблем
best interest of the child	най-добър интерес на детето
best interests determination(BID)	определяне на най-добрия интерес на детето
birth parent(s)/biological parent(s)	биологични родители
bonding	осъществяване на емоционална връзка
boarding school	интернат
bullying	тормоз
C	
caregiver/carer	човек, полагащ грижи за дете
case conference	конференция по случай
case management	управление на случай
case plan	план на случая
casework	работа по случай
childhood	детство
childhood trauma	травма в детска възраст
child abuse	злоупотреба с дете
child custody	попечителство
child and youth participation	детско и младежко участие
child friendly	съобразен с интересите/степената на

	развитие/ситуацията/и т.н. на детето
child friendly justice	правосъдие, съобразено с интересите/степената на развитие/ситуацията/и т.н. на детето
child maltreatment	малтретиране на дете
child protection	закрила на децата
child protection system	система за закрила на децата
children living and working on the street/ street children	деца, живеещи или работещи на улицата
children deprived of parental care	деца лишени от родителска грижа
cognitive	когнитивен
cognitive behavioral therapy	когнитивна поведенческа терапия
community-based care	социални услуги в общността
corporal/ physical punishment	телесно наказание
counselling	консултиране
crisis intervention	кризисна интервенция
cyberbullying	кибертормоз
cycle of abuse	цикъл на насилието
child support	издръжка
confidentiality	конфиденциалност
class teacher/ form teacher	класен ръководител
D	
data protection	защита на личните данни
deinstitutionalization	деинституционализация
developmental disability	проблем в развитието
domestic/family violence	домашно насилие
documentation	документация
divorce	развод
domestic partnership	фактическо съжителство; съжителство на семейни начала
E	
early childhood intervention	интервенция в ранна детска възраст
emotional/ psychological neglect	емоционално/психологическо negliжиране/ пренебрегване/ занемаряване
evidence-based practice	практика, основаваща се на данни/ факти/ изследвания
evaluation	оценяване
ethnic minority	етническо малцинство

F	
family- based care/ family-like care	грижа в среда, близка до семейната
family-centered practice	практика/подход, при който/която семейството се поставя в центъра на процеса
family group conferencing	семеино-групова конференция
family reunification	събиране на разделено семейство
foster care	приемна грижа
G	
gender based violence	насилие, основано на пола
genogram	генограма
(small) group home	център за настаняване в малка резидентна група
grief	скръб, мъка
(legal)guardian	настойник
guardianship	настойничество
H	
harm	вреда
home-visiting	посещение в дома на клиента
I	
immigrant	имигрант
immigration	имиграция
(social) inclusion	(социално) включване
indicator	индикатор
(large-scale) institution	институция за деца
institutional care	институционална грижа
independent living	самостоятелен живот
independent living program	програма за преминаване към самостоятелен живот
institutionalization	институционализиране
intellectual disability	умствена изостаналост
J	
juvenile delinquency	делинквентно поведение при младежи
juvenile offender	младеж, извършител на противоправно деяние
juvenile justice	детско правосъдие
juvenile justice system	система за детско правосъдие
K	
kinship care	грижа в разширеното семейство

L	
learning disability	обучителни затруднения
life skills	житейски умения
M	
mentoring	менторство
methodology	методология
monitoring	мониторинг, наблюдение
multidisciplinary team	мултидисциплинарен екип
N	
neglect	неглижиране/ пренебрегване/ занемаряване
nurture	възпитавам/ отглеждам
nurturing environment	подкрепяща/ благоприятна среда
O	
objective	цел
occupational therapy	трудова терапия
ombudsperson(ombudsman/ ombudswoman)	омбудсман
orphan	сирак
orphanage	сиропиталище/институция за деца, лишени от родителска грижа
outcome	резултат
output	пряк резултат / продукт/
out-of-home care	извънсемейна грижа
P	
parental rights	родителски права
perpetrator	извършител на противоправно деяние
placement in residential care	настаняване в услуга от резидентен тип
physical abuse	физическо насилие
physical neglect	физическо неглижиране/ пренебрегване/ занемаряване
posttraumatic stress disorder (PTSD)	пост-травматичен стрес
poverty	бедност
prevention of child abuse and neglect	превенция на насилието над деца и неглижирането
protective factor	защитен фактор
psychological maltreatment	психологическо насилие

Q	
quality assessment	оценяване на качеството
quality assurance	осигуряване на качество
quality criteria	критерии за качество criteria -мн.ч.; criterion -ед.ч.
quality indicators	индикатори за качество
quality management	управление на качеството
quality standards	стандарты за качество
R	
refugee	бежанец
reintegration	реинтеграция
relinquishment	оставяне на дете (на грижите на държавата)
residential service	социална услуга от резидентен тип
resilience	психическа устойчивост
risk assessment	оценяване на риска
risk factor	рисков фактор
Roma	ром, ромски
reactive attachment disorder	реактивно разстройство на привързаността
S	
sexual abuse	сексуално насилие
sexual exploitation	сексуална експлоатация
special needs children	деца със специални потребности
strengths-based practice/approach	практика/подход базиран/а на силните страни
substance abuse	злоупотреба с опасни вещества (наркотици/ алкохол/ медикаменти)
separated child	дете, отделено от родителите си
sexual pedagogy	педагогика на сексуалността
social policy	социална политика
social protection	социална закрила
social pedagogy	социална педагогика
social pedagogue	социален педагог
social services	социални услуги
social welfare	социална защита/социално подпомагане
social background	социална среда, социален произход
social exclusion	социално изключване
social inclusion	социално включване
standards in care	стандарты за социалните услуги
scholarship	стипендия

T	
therapeutic foster care	терапевтична приемна грижа
trauma	травма
trauma pedagogy	педагогика на травмата
transition/independent living services	услуги за подкрепа/грижа за младежи, подготвящи се за самостоятелен живот
U	
unaccompanied refugee minors	непридружени деца(непълнолетни) бежанци
V	
violence	насилие
vulnerable children	уязвими деца
vulnerability	уязвимост
vocational training centre	център за професионално обучение
victim	жертва
victim support	услуги за подкрепа на жертви на насилие

Семейство/ Роднини:

майка	mother
баща	father
дъщеря	daughter
син	son
баба	grandmother
дядо	grandfather
леля, вуйна, стринка и т.н.	aunt
чичо, вуйчо, свако и т.н.	uncle
братовчед	cousin
племенник	nephew
племенница	niece
прабаба	great-grandmother
прадядо	great-grandfather
родители	parents

баба и дядо	grandparents
прабаба и працядо	great-grandparents

Специфични български термини и как да ги преведем на английски:

Дом за деца лишени от родителска грижа(ДДЛРГ)	Home for children deprived of parental care
Социално-педагогически интернат(СПИ)	Socio-pedagogical boarding school(for children and youth in conflict with the law)
Възпитателно училище-интернат(ВУИ)	Educational boarding school(detention centre for children and youth in conflict with the law)
Комплекс за социални услуги	Complex for social services
Дом за деца с физически увреждания	Home/Specialized institution for children with physical disabilities
Дом за деца и младежи с умствена изостаналост(ДДМУИ)	Home/specialized institution for children with intellectual disabilities
Дом за медико-социални грижи за деца(ДМСГД)	Home/specialized institution for Medical and Social Care of Children(Infant homes 0-3)
Звено “Майка и бебе”	“Mother and baby” Unit
Кризисен център	Crisis intervention centre
Дневен център за деца/младежи с увреждания	Day care center for children/youth with disabilities
Дневен център за деца и/или младежи с множествени увреждания	Day care center for children/youth with multiple disabilities
Дневен център за пълнолетни лица с увреждания	Day care center for adults with disabilities
Дневен център за пълнолетни лица с увреждания - седмична грижа	Weekly residential care for adults with disabilities
Център за социална рехабилитация и интеграция	Social rehabilitation and integration centre(consultative, therapeutic, training and rehabilitation activities)
Център за настаняване от семеен тип: -за пълнолетни с умствена изостаналост -за пълнолетни лица с физически увреждания -за пълнолетни лица с психични разстройства	Family-type centre for: -adults with intellectual disabilities -for adults with physical disabilities -for adults with mental disorders

- за стари хора -за деца и/или младежи с/без увреждания	-for elderly people -for children and/or youth with/without disabilities
Преходно жилище	Transition home (professionally supported independent living service for young adults in the process of preparation to leave care)
Наблюдавано жилище	Supervised Home (a type of social services related to providing assistance and consulting persons who have reached 18 years of age, who are in the process of preparation to leave a specialized institution, transition or protected home and who are prepared to live independently)
Център за обществена подкрепа	Community support centre (consultative service for children and families)
Център за работа с деца на улицата	Centre for street children
Защитено жилище за: -лица с психични разстройства -лица с умствена изостаналост -лица с физически увреждания	Protected Home (a professionally supported independent living service for children or adults) -for adults with mental disorders -for adults with intellectual disabilities -for adults with physical disabilities
Център за временно настаняване	Centre for Temporary Accommodation
Приют за деца	Shelter for children
Социален учебно-професионален център	Social education-professional centre (a social service aimed at providing vocational training to adults with limited working capacity)

Някои по-важни държавни институции и техните съкращения

MSLP – Ministry of Labour and Social Policy	Министерство на труда и социалната политика (МТСП)
MH – Ministry of Health	Министерство на здравеопазването (МЗ)
MES – Ministry of Education and Science	Министерство на образованието и науката (МОН)
MF – Ministry of Finance	Министерство на финансите (МФ)
MJ – Ministry of Justice	Министерство на правосъдието (МП)

ASA – Agency for Social Assistance	Агенция за социално подпомагане(АСП)
SACP – State Agency for Child Protection	Държавна агенция за закрила на детето(ДАЗД)
DSA – Directorate for Social Assistance (in municipalities)	Дирекция “Социално подпомагане”(към общината)
CPD –Child Protection Department (in DSA)	Отдел “Закрила на детето”(в Дирекция “Социално подпомагане”)
State agency for refugees	Държавна агенция за бежанците(ДАБ)
Local Commission for Prevention of Juvenile Delinquency	Местна комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетни и непълнолетни(МКБППМН)
Juvenile delinquency commission	Детска педагогическа стая
District Court	Окръжен съд
Regional Court	Районен съд

